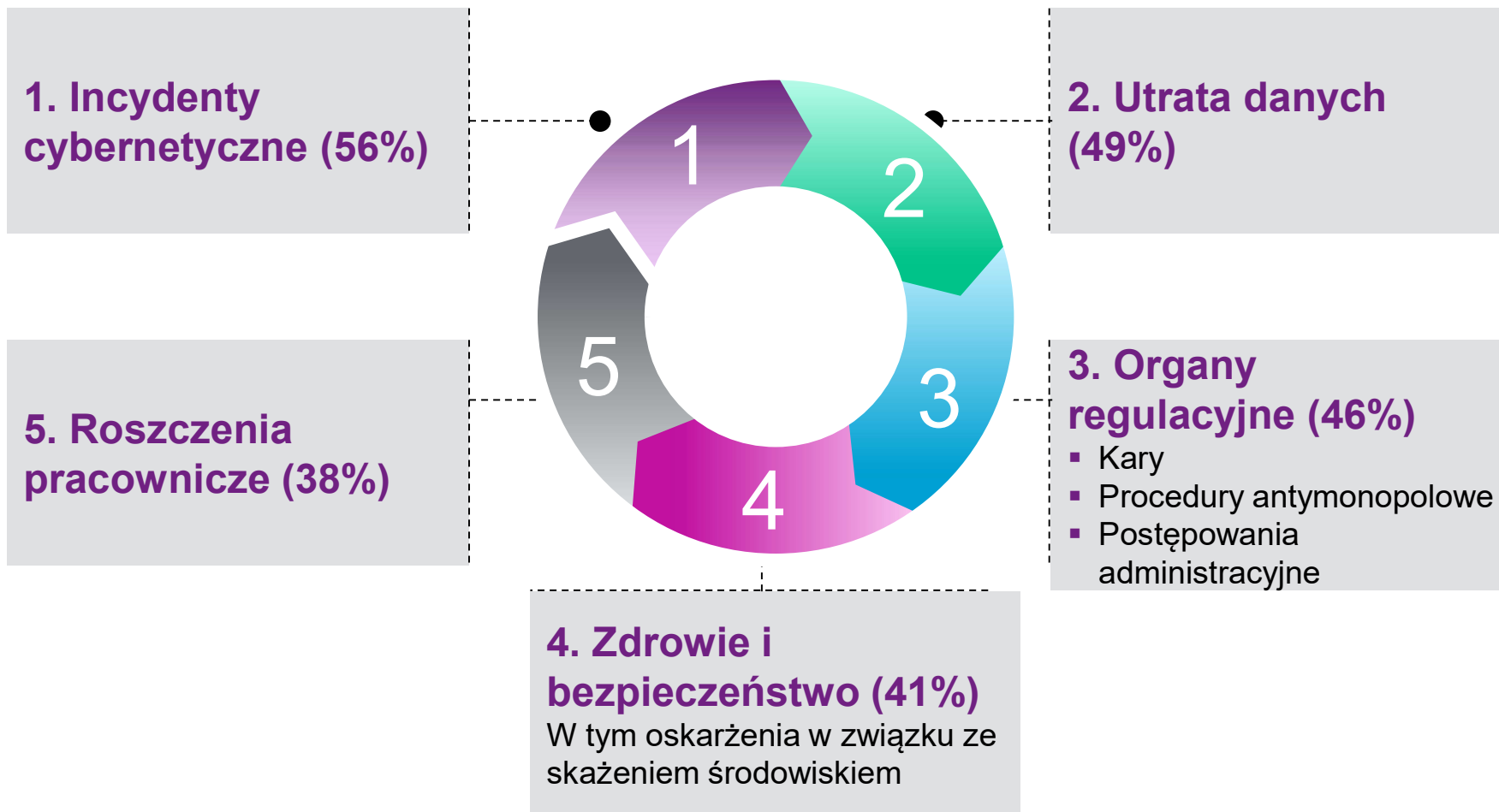

Odpowiedzialność członków władz spółek kapitałowych (tzw. D&O)

23.04.2021 r.

Sylwia Kozłowska

Ryzyka D&O w 2020 wg raportu Willis Towers Watson/ Clyde&Co,

Dlaczego polisa D&O w czasach pandemii (i nie tylko)?

WŁADZE SPÓŁKI - odpowiadają za wszelkie negatywne zdarzenia, szczególnie teraz (kryzys gospodarczy wskutek pandemii).

- **Podstawą roszczeń mogą być:**
  - ✓ uchybienia lub brak przygotowania do sytuacji kryzysowej przedsiębiorstwa,
  - ✓ brak lub niedostateczne plany ciągłości działalności,
  - ✓ problemy w zarządzaniu pracownikami,
  - ✓ błędy w procesach komunikacyjnych,
  - ✓ paraliż decyzyjny we władzach spółki.

- **Roszczenia mogą być nawet bezpodstawne** -> ale już wtedy pojawia się konieczność posiadania odpowiednich środków (pieniędzy oraz wsparcia prawnego)

WTEDY właśnie zadziała polisa D&O!

najnowsze roszczenia z obszaru D&O (15.04.2021)

Giełdowa spółka ma dostać miliony za błędy byłego menedżera

Sąd okręgowy w Katowicach zasądził in solidum od byłego prezesa ZRUG Zabrze oraz od Allianz 6,15 mln zł z odsetkami oraz 64,6 tys. zł tytułem kosztów postępowania. Podstawą roszczenia była umowa ubezpieczenia D&O.

Z roszczeniem wystąpiła spółka Stalprofil (ZRUG Zabrze to obecnie jej oddział), która domagała się 9,4 mln zł odszkodowania za straty poniesione w związku z zarządzaniem sprawami ZRUG Zabrze w latach 2012-15, przy realizacji kontraktu na budowę gazociągu DN 700 relacji Szczecin-Gdańsk.

Wyrok jest nieprawomocny.

Inne przykłady szkód z polis D&O – średniorocznie ok. 120 roszczeń/ rok

- W związku ze **śmiertelnym wypadkiem przy pracy** prokuratura wszczęła postępowanie przeciwko członkowi zarządu w trybie art. 220 Kodeksu Karnego – pokryte zostały koszty obrony z polisy D&O;
- Udział byłych i obecnych członków zarządu w **postępowaniu karno-skarbowym**, dotyczącym **rzekomego poniesienia przez Skarb Państwa wielomilionowych strat** na skutek nieprawidłowości w deklaracjach podatkowych spółki;
- Prokuratura wszczęła postępowanie na podstawie **prywatnego aktu oskarżenia** przeciwko członkom zarządu o przestępstwo z art. 212§1 Kodeksu Karnego i art. 216§1 Kodeksu Karnego tj. w związku z zarzucanymi pomówieniami i oszczerstwami pod adresem zwolnionego pracownika;
- Dziennik Gazeta Prawna: „**Skarbowka wraca do spraw sprzed wielu lat**”: **Byli prezesi i członkowie zarządu** - obarczani odpowiedzialnością za **zaległości podatkowe firmy** nawet wtedy, gdy za ich czasów nie miały one żadnych kłopotów z urzędem skarbowym, bo te pojawiły się dopiero po przeprowadzonej po latach kontroli.

Odpowiedzialność członków organów spółki kapitałowej

Podstawy odpowiedzialności

- Przepisy powszechnie obowiązujące: ustawy, rozporządzenia,
- Przepisy wewnętrzne w przedsiębiorstwie: statut, regulaminy, uchwały,
- Kontrakt menedżerski, umowa o pracę.

Rodzaje odpowiedzialności

- Odpowiedzialność cywilna,
- Odpowiedzialność karna
- Odpowiedzialność administracyjna,
- Odpowiedzialność karno-skarbowa.

Potencjalne źródła roszczenia

- Spółka
- Akcjonariusze
- Wierzyciele
- KNF
- Inne organy regulacyjne
- Organy podatkowe
- Osoby trzecie, np. pracownicy Spółki

To samo uchybienie członka kierownictwa może skutkować roszczeniami z kilku źródeł i powodować zaistnienie kilku rodzajów odpowiedzialności

Z jakich tytułów pokrywane są roszczenia z polisy D&O?

Naruszenia objęte ochroną w D&O:

- Naruszenia przepisów powszechnie obowiązujących z Kodeksów: KSH, KC, KP, KK, KKS
- Zaległości publicznoprawne z Ordynacji podatkowej (art. 107 i art. 116),
ustawy o rachunkowości i innych ustaw;
- Naruszenia przepisów wewnętrznych Spółki: statut spółki, kontrakty menadżerskie, umowy.

Ponadto Ubezpieczyciel pokrywa stratę, jaką poniosła Spółka w przypadku:

- Roszczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi;
- Szkody poniesionej przez spółkę na skutek roszczenia podniesionego wobec ubezpieczonego w zakresie, w jakim spółka udzieliła ubezpieczonemu zwolnienia z odpowiedzialności;
- Roszczenia regresowego z tytułu zapłaconych kar/ grzywien w wyniku nieprawidłowego działania osoby ubezpieczonej;
- Innych roszczeń (np. z tytułu naruszenia praw pracowniczych, kosztów obrony w następstwie roszczenia skierowanego przeciwko spółce).

Obrona przed roszczeniami (przykłady) – ochrona z polisy D&O

- 1) **Błędy w zarządzaniu spółką** – np. uzależnienie firmy budowlanej od jednego/ dwóch dostawców, którzy nie wywiązują się z dostaw – rezultat: budowa wstrzymana, zerwanie części kontraktów - oskarżenie o złe zarządzanie;
- 2) **Spory związane z zatrudnieniem** – roszczenia skierowane do członków zarządu w związku z niesłusznym rozwiązaniem umowy o pracę;
- 3) **Odpowiedzialność za zobowiązania spółki na podst. art. 299 KSH** – zarzuty, że wniosek o ogłoszenie upadłości nie został złożony we właściwym czasie zgodnie z przepisami prawa upadłościowego i naprawczego.
- 4) **Zarzuty do członków zarządu w związku z nieprawidłowościami w procedurach przetargowych** – wskutek tych zarzutów obniżono dotację UE dla spółki do współfinansowania kontraktu.

Kto jest ubezpieczony polisą D&O?

Osoba Ubezpieczona to:

- **Osoba fizyczna** pełniąca rolę członka organów spółki:
  - ✓ Członka Zarządu,
  - ✓ **Rady Nadzorczej**,
  - ✓ Komisji Rewizyjnej,
  - ✓ prokurent lub pełnomocnik

oraz

- Dyrektorzy zarządzający (m.in. Dyrektor Finansowy);
- Osoby pełniące ww. role – w obecnych i nowych spółkach zależnych lub
- Osoby oddelegowane do tzw. Zarządów zewnętrznych;
- Współmałżonkowie, spadkobiercy oraz przedstawiciele prawni;
- **Ważne!** Ochroną objęci są byli, obecni i przyszli członkowie władz spółki.

Polisa D&O jest bezimienna - oznacza to, że każda z ww. Osób Ubezpieczonych może z niej skorzystać do wysokości limitu i podlimitów podanych w polisie.

Zakres ubezpieczenia D&O

Pokrycie podstawowe

Odszkodowanie za szkody wyrządzone osobom trzecim

Koszty obrony (prawne i inne) w postępowaniach cywilnych, administracyjnych, karnych, wszczętych przeciwko Ubezpieczonym

Klauzule dodatkowe

- Zaległości publicznoprawne spółki, dochodzone w trybie art. 107 i 116 Ordynacji podatkowej
- Roszczenia regresowe z tytułu kar nałożonych na spółkę
- Grzywny i kary administracyjne
- Roszczenia o naruszenia praw pracowniczych
- Koszty postępowania ekstradycyjnego
- Nadwyżkowe limity: dla członków Rady Nadzorczej i kosztów obrony

- Koszty odzyskania dobrego imienia
- Koszty zaskarżenia/ oskarżenia
- Koszty uzyskania kaucji
- Koszty postępowania ekstradycyjnego
- Ubezpieczenie kosztów w przypadku ograniczenia praw własności Osoby ubezpieczonej
- Koszty porady prawnej
- Koszty awaryjne
- Koszty obrony w przypadku szkód rzeczowych i osobowych
- Koszty stawiennictwa
- Koszty wsparcia psychologicznego
- Koszty zdarzenia kryzysowego

Standardowe wyłączenia z ochrony ubezpieczeniowej D&O

- Nieuprawnione korzyści majątkowe lub osobiste,
- Umyślne przestępstwo lub wykroczenie (udokumentowane w postępowaniu lub wyrokiem sądu),
- Znane roszczenia oraz okoliczności, co do których przed rozpoczęciem ochrony ubezpieczony mógł w uzasadniony sposób przypuszczać, że będą stanowić podstawę roszczenia,
- Roszczenia oparte o postępowania wszczęte, toczące się lub zakończone przed dniem ciągłości,
- Kary lub grzywny o charakterze karnym (w tym karnoskarbowe),
- Podatki (oprócz zobowiązań publiczno-prawnych, wynikających z ordynacji podatkowej oraz kosztów obrony).

Podmiotowy zakres ochrony

Odpowiedzialność na podstawie KKS

PRZYKŁADOWE PRZESTĘPSTWA SKARBOWE I WYKROCZENIA SKARBOWE PRZECIWKO OBOWIĄZKOM PODATKOWYM

Ochrona fiskalna jako uzupełnienie do D&O

Zakres wykonywanych czynności, będących podstawą udzielanej ochrony

ZAKRES PODSTAWOWY

Czynności Księgowe

całokształt czynności wykonywanych przez Ubezpieczonego związanych z rachunkowością jednostki lub inną formą prowadzenia ewidencji działalności gospodarczej w zakresie określonym przepisami prawa

Obsługa płac

ROZSZERZENIA OCHRONY

KI. MDR

uchybień w raportowaniu schematów podatkowych

KI. PPK

uchybień w obsłudze programów PPK

KI. Obowiązków celnych

Tarcza anty kryzysowa (błędy popełnione podczas wnioskowania, wykorzystywania i rozliczenia pomocy otrzymanej w ramach Tarcz anty kryzysowych)

Przedmiotowy zakres ochrony

Zakres wykonywanych czynności, będących podstawą udzielanej ochrony

ZAKRES PODSTAWOWY

Czynności Księgowe

całokształt czynności wykonywanych przez Ubezpieczonego związanych z rachunkowością jednostki lub inną formą prowadzenia ewidencji działalności gospodarczej w zakresie określonym przepisami prawa

Obsługa płac

ROZSZERZENIA OCHRONY

KI. MDR

uchybień w raportowaniu schematów podatkowych

KI. PPK

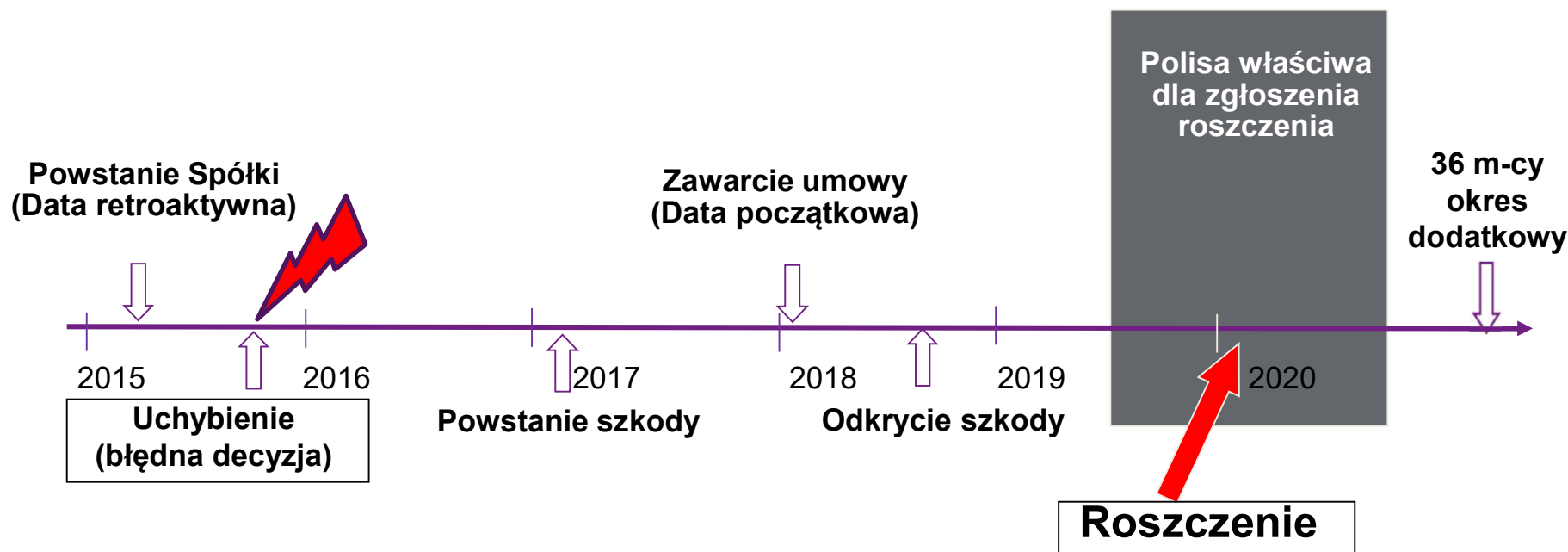
uchybień w obsłudze programów PPK

KI. Obowiązków celnych

Tarcza anty kryzysowa (błędy popełnione podczas wnioskowania, wykorzystywania i rozliczenia pomocy otrzymanej w ramach Tarcz anty kryzysowych)

Czasowy Zakres Ochrony Ubezpieczeniowej - TRIGGER

Polisa typu „claims made” + pełne pokrycie retroaktywne (wstecz)

Dodatkowy okres zgłaszania roszczeń - w razie braku odnowienia polisy lub zastąpienia jej inną podobną polisą:

- **dożywotnio** dla członków władz odchodzących w trakcie trwania polisy,
- **36 miesięcy** dla członków władz oraz dla Spółki.

Po co mi polisa lokalna D&O gdy spółka matka zawarła polisę?

- ✓ Dostosowanie ochrony w ramach polisy lokalnej do **prawa polskiego**;
- ✓ Dedykowany **limit tylko dla władz spółek polskich** (brak możliwości jego wyczerpania przez roszczenie kierowane do władz spółek zagranicznych);
- ✓ Wpływ na **negocjowany zakres ochrony** i kształt polisy (podlimity, zniesiony udział własny);
- ✓ **Brak karencji** przy nowej polisie - ochrona zapewniona jest od razu wraz z datą retroaktywną;
- ✓ **Lokalną obsługę**, w tym likwidację szkód w języku polskim oraz szybką pomoc w sytuacji kryzysowej;
- ✓ **Dostępność polisy** po zakończeniu współpracy ze spółką oraz dla ewentualnych roszczeń ze strony ubezpieczonego;
- ✓ Bezpłatny **dotatkowy okres na zgłaszanie roszczeń** (36 miesięcy), a dla ustępujących członków władz – jest on bezterminowy;
- ✓ Niski **koszt polisy** lokalnej;
- ✓ Zachowanie **ciągłości ochrony** (przy kontynuacji polisy).

Argumenty za zawarciem polisy D&O

Dziękujemy za uwagę i zapraszamy do kontaktu.

Sylwia Kozłowska

Dyrektor Departamentu FINEX

T: + 48 601 320 104

E: Sylwia.Kozlowska@willistowerswatson.com